

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomalaiset maisemat eurooppalaisena voimavarana

Ympäristöneuvos
Tapio Heikkilä

Helsinki, Viikki
26.10.2018

Eurooppalainen maisemayleissopimus

1 artikla – Määritelmät

2 artikla – Soveltamisala

4 artikla – Vastuun jakaminen

4 artikla – Vastuun jakaminen

- Ympäristöministeriö on maisema-asioiden vastuuviranomainen
- Yhteistyötä: muut ministeriöt ja viranomaiset sekä tutkimuslaitokset: Museovirasto, Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus, LUKE
- Alueelliset ympäristöviranomaiset, ELYt, maakuntaliitot, kunnat
- Neuvonta- ja kansalaisjärjestöt

5 artikla – Yleiset toimenpiteet

5 artikla – Yleiset toimenpiteet

- Maisema sisältyy Suomen lainsäädäntöön
- MRL: Maisema maankäytön suunnittelussa, yleiskaavoissa ja maakuntakaavoissa
- Luonnonsuojelulaki: luonnonsuojelualueet, maisemanhoitoalueet
- Valtakunnallinen kulttuuriympäristöstrategia 2014-2020 ja siihen liittyvä toimenpideohjelma. Kestävän kehityksen kulttuuriympäristösitoumukset.

6 artikla – Erityistoimenpiteet

6 artikla – Erityistoimenpiteet

A) Tietoisuuden lisääminen

"lisätään kansalaisyhteiskunnan, järjestöjen ja viranomaisten tietoisuutta maisemista"

KIRVESMIESTYÖT
- UUDIS- KORJAUS- JA
- HIRSIRAKENTAMINEN.
- ASENNUSPALVELUT.
PUH. 050-5455378

Rakennussuunnittelu
©Pientalot ©Teollisuuskallit ©Maatalousrakennukset

Japa Rakenne

Janne Lahti 040 775 3963
e-mail: janne.lahti@japa-rakenne.fi
www.japa-rakenne.fi

040 72015

Tuoretta koivuk!

Itse nauttien tai lahjoitellen toimittaan.

0407358177/Hongisto

**Multaa
Soraa
Polttopuuklapiä**

LEHTOLAN SORA

0400-152 039

mökkikeskus

MÖKKIREMONTIT ja TUOTTEET

045-327 5788
www.mokkikeskus.fi

BIOLAN KUIVAKÄYMÄLÄT JÄTEVESILAITTEET
lip-lap KATTURI MYNTTI JA ASENNUS
KEDDY TAKKASÄDÄMET TAKAT, PUULIEDET
PIHA PIHARAKENNUKSET MITTATILALUKSENA

SILKUN KIOSKI!
"Pienkauppa" -konsepti
in Komperttiläisyydessä

**VUOKRAUKSET
PIENTARVIKKEET
KUKAT, MULLAT
KALASTUST. YM.
KÄPYKATU 5**

**Puunkaatoa
ammattitaidolla**
-Tonttihakkuut
-Piha/ Ongelmapuut
-Raivaustyöt
Puh: 0401923363

LEKSONI
KÄYNNÖN TUNNIT JA KÄYNNIT
040-1110000
040-1110000
040-1110000

PIKKUKOALA
Kotikissa ja koiran hoidon palvelut
040-1110000
www.pikkukoala.fi

Kymmen
Kymmenen vuorokauden
Kymmenen vuorokauden
Kymmenen vuorokauden
040-1110000
www.kymmen.fi

METSÄHALLITUS
TILITUSKÄYNNIN ENNALLISTAMINEN TILITUSKÄYNNIN
040-1110000
www.metsa.fi

0400 100 122
0400 100 122
0400 100 122
0400 100 122

**Kesällä
Kerran**
Keskusteluja
Tunna Brännare
Oskari Pirttilähti
Keskusteluja
Keskusteluja
Keskusteluja
Keskusteluja

Seikkailuvii Kari Oy
"ajatuksena elämys"

KYMYJÄLLÄ:
KOSKENLASKURETKET JA JOVIAALLA
KOSKUNTI AHVONKOSKESSE
HEIKENTARETKET JA KANOTITUTUUKSE
VENERETKET KESKIKYMYLLÄ
MAKASINKAHVIO ANJALASSA O-KOKEUSIN (RETKIEN RUOKAILU)
KALLIOLASKEUTUMINEN KIRKKOVUORELTA

REPOVEDEN KANSALLISPUSTOSSA
VELONTARETKET JA KANOTITUTUUKSE
KALLIOLASKEUTUMINEN KIRKKOVUORELTA
KALLIOLASKEUTUMINEN KIRKKOVUORELTA

KARI KIRKKOVIIRIKKÄVUORELTA
KARI KIRKKOVIIRIKKÄVUORELTA
KARI KIRKKOVIIRIKKÄVUORELTA
KARI KIRKKOVIIRIKKÄVUORELTA

www.seikkailuvii.fi
info@seikkailuvii.fi
puh. 0500 862952

TAKSI HEINISTÖ
MARTTI RAKKOLA
0400-803 595
KOTI 050 3690 134
1-800-803-595

Kainuun Kainuut:
Puh. 050 544 5300
Puh. 050 544 5300
Puh. 050 544 5300
Puh. 050 544 5300

**KOIVUN
REMONTTIKESKUS**
040 775 3963
040 775 3963
040 775 3963
040 775 3963

**EDULLISESTI!
SOITA JA KYSY TARJOUS.**

LAATUPELTI

Markku Turunen
Koivukatu 3
45100 Kouvolaa

Puh. 040 724 7770
e-mail: laatupelti@ippii.fi
laatupelti.com

**Myynti- ja
Käyttö-**
040 775 3963
040 775 3963
040 775 3963
040 775 3963

Mietitkö vapaa-ajan asuntonsi myyntiä?
Mökkikauppa on alkanut.

Mietitkö vapaa-ajan asuntonsi myyntiä?
Mökkikauppa on alkanut.

Mietitkö vapaa-ajan asuntonsi myyntiä?
Mökkikauppa on alkanut.

Mietitkö vapaa-ajan asuntonsi myyntiä?
Mökkikauppa on alkanut.

MYYDÄN POLTTOPUUT
KOIVU- JA SEKAKLAPIA.
KOTIINKULJETETTUNA.
PUH: 050-3051158

**KYMEN
KYLÄKUTU**
Kymen
Kyläkutu
Kymen
Kyläkutu

WERLAN VETO
Veto- ja heittousteollisuuslaitos Verlassa, Vähä- ja Iso-Kampossella

**KODIN
KODIN**
Kodin
Kodin
Kodin
Kodin

**KODIN
KODIN**
Kodin
Kodin
Kodin
Kodin

Vihervuosi 2016

Teema: **Kestävä suomalainen maisema**

- **Minun maisemani – maalla ja kaupungissa**
- Yhteistyöhanke: Viherympäristöliitto, viranomaiset, kunnat, järjestöt, kansalaiset
- Yli 400 tapahtumaa 70 paikkakunnalla
- Sosiaalinen media hyödykäs
- Aloite: Euroopan Vihervuosi 2020

6 artikla – Erityistoimenpiteet

B) Koulutus

6 artikla – Erityistoimenpiteet

B) Koulutus

- Aluehallinnon säännöllinen koulutus
- Yliopistoilla ja muilla oppilaitoksilla maisema-alan koulutusohjelmia ja kursseja (maisema-arkkitehtuuri, maisematutkimus ja -suunnittelu, maantiede, ekologia ja muut ympäristötieteet)
- Eri organisaatiot: Maa- ja kotitalousnaiset, VYL, järjestöt

6 artikla – Erityistoimenpiteet

C) Määrittäminen ja arviointi

”tunnistetaan maisemat, analysoidaan maisemien ominaispiirteet ja niitä muuttavat tekijät”

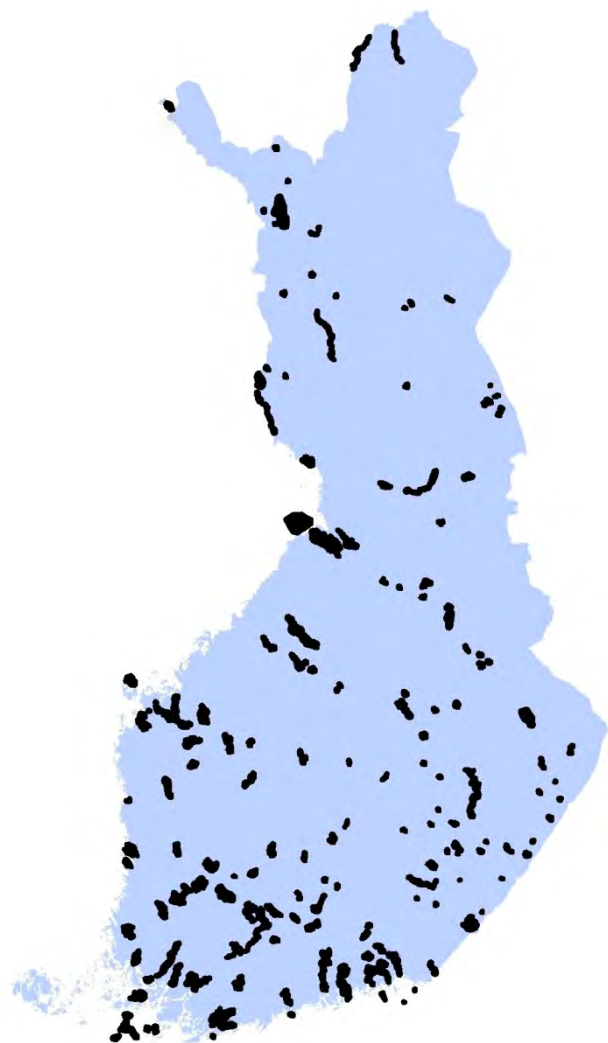
Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys

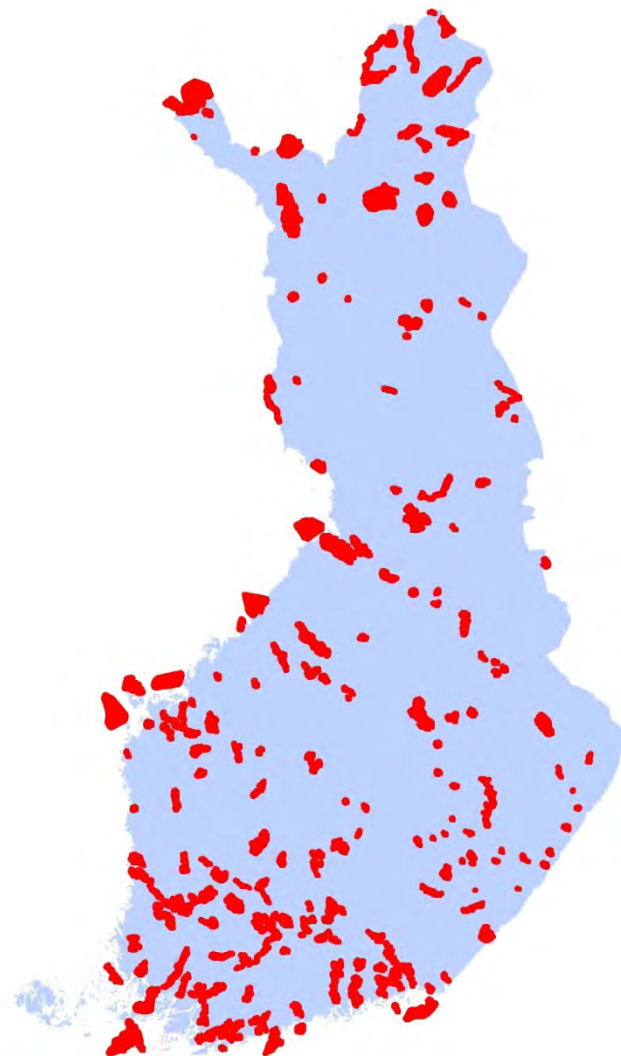
Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys

- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet
VNPP 1995, 156 aluetta
- MAPIO-työryhmä 2010–2015;
YM koordinoi, ELYt inventoivat, kulttuuriympäristöryhmät osallistuivat.
- Tulos: 183 maaseutumaisemia edustavaa aluetta + maisemanähtävyyksiä.
- Kuuleminen ja lausunnot 2016.

1995

2015

Maisema-alueet

- Peltoa 295 000 ha
- Rakennettua 56 000
- Metsiä 73 000
- Kosteikot 104 000
- Vesialueet 456 000

- Yhteensä 984 000 ha

MAISEMA

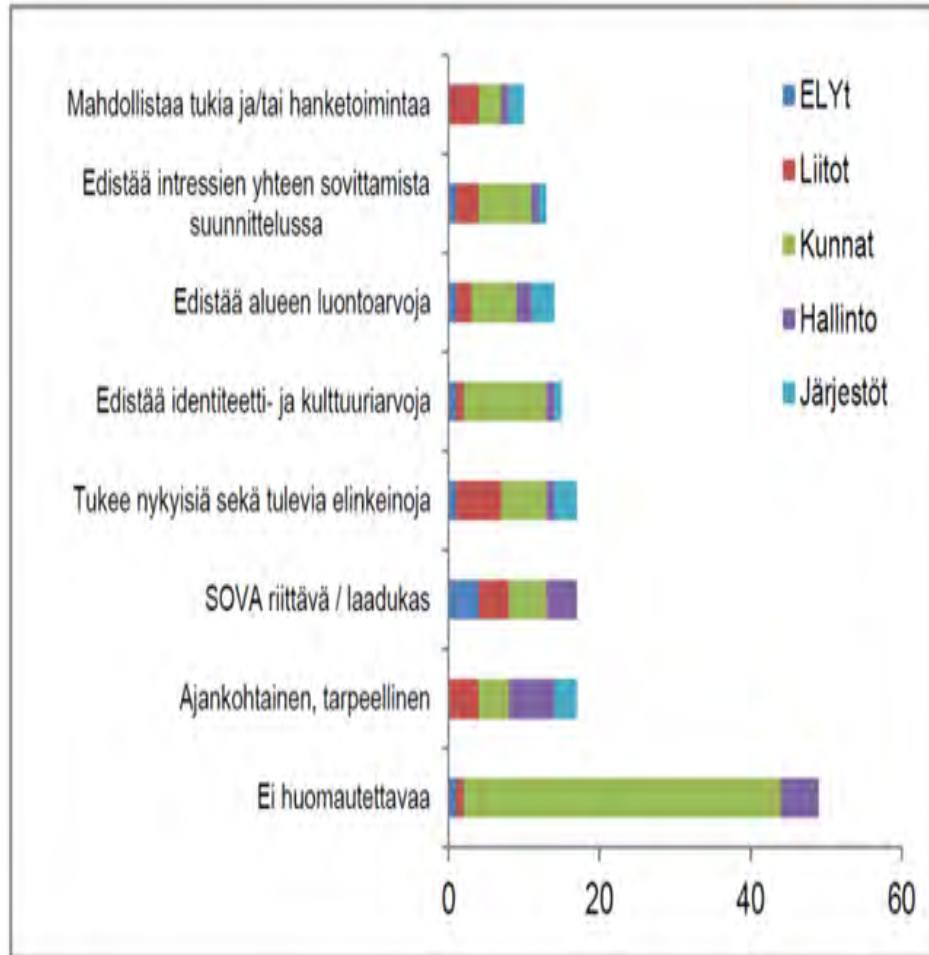
opas arvokkaiden maisema-alueiden maankäytön suunnitteluun

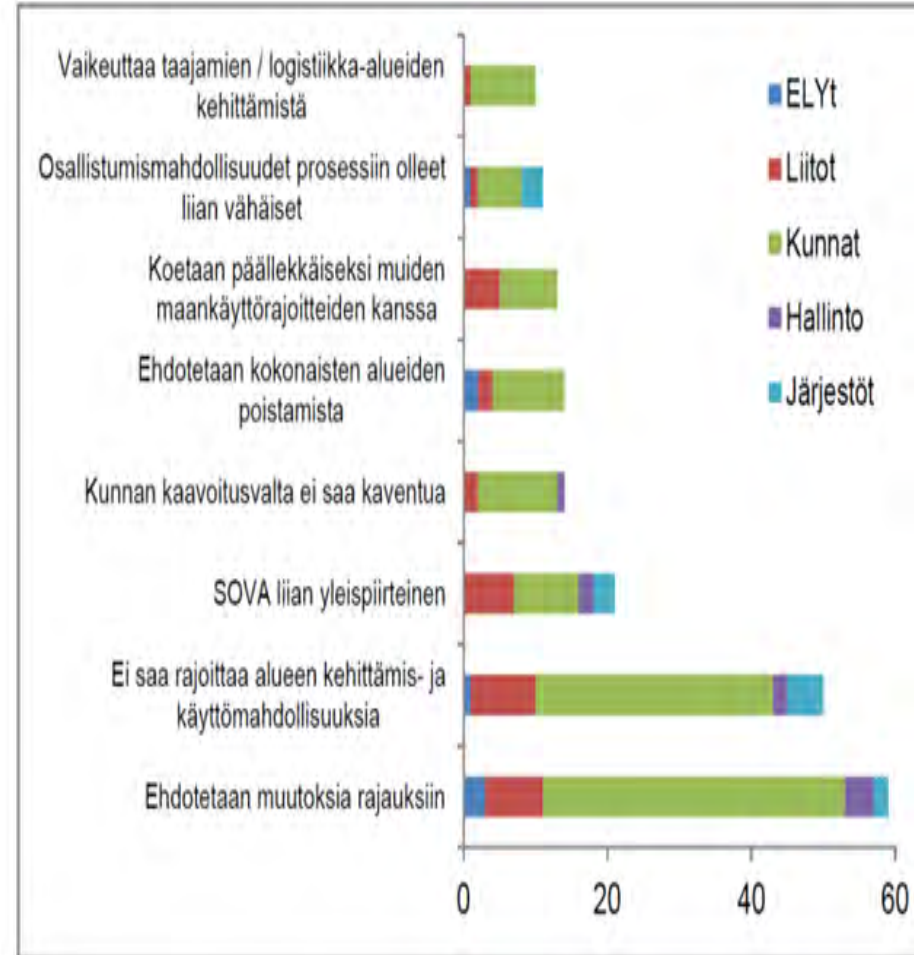
Maisema-alueiden päivitysinventoinnista annetut lausunnot ja kuulemisen yhteydessä annetut kannanotot

Maakunta	Maisema-alueita	Lausuntoja	Kannanottoja
Uusimaa	12	8	15
Varsinais-Suomi	10	14	34
Satakunta	6	10	1
Kanta-Häme	9	9	11
Päijät-Häme	5	5	10
Pirkanmaa	9	16	20
Kymenlaakso	9	5	10
Etelä-Karjala	4	8	6
Etelä-Savo	13	5	11
Pohjois-Savo	6	8	20
Pohjois-Karjala	11	8	19
Keski-Suomi	12	12	40
Etelä-Pohjanmaa	7	5	8
Pohjanmaa	10	11	2
Keski-Pohjanmaa	3	5	0
Pohjois-Pohjanmaa	16	17	18
Kainuu	6	5	6
Lappi	35	12	17
Yhteensä	183	165	248

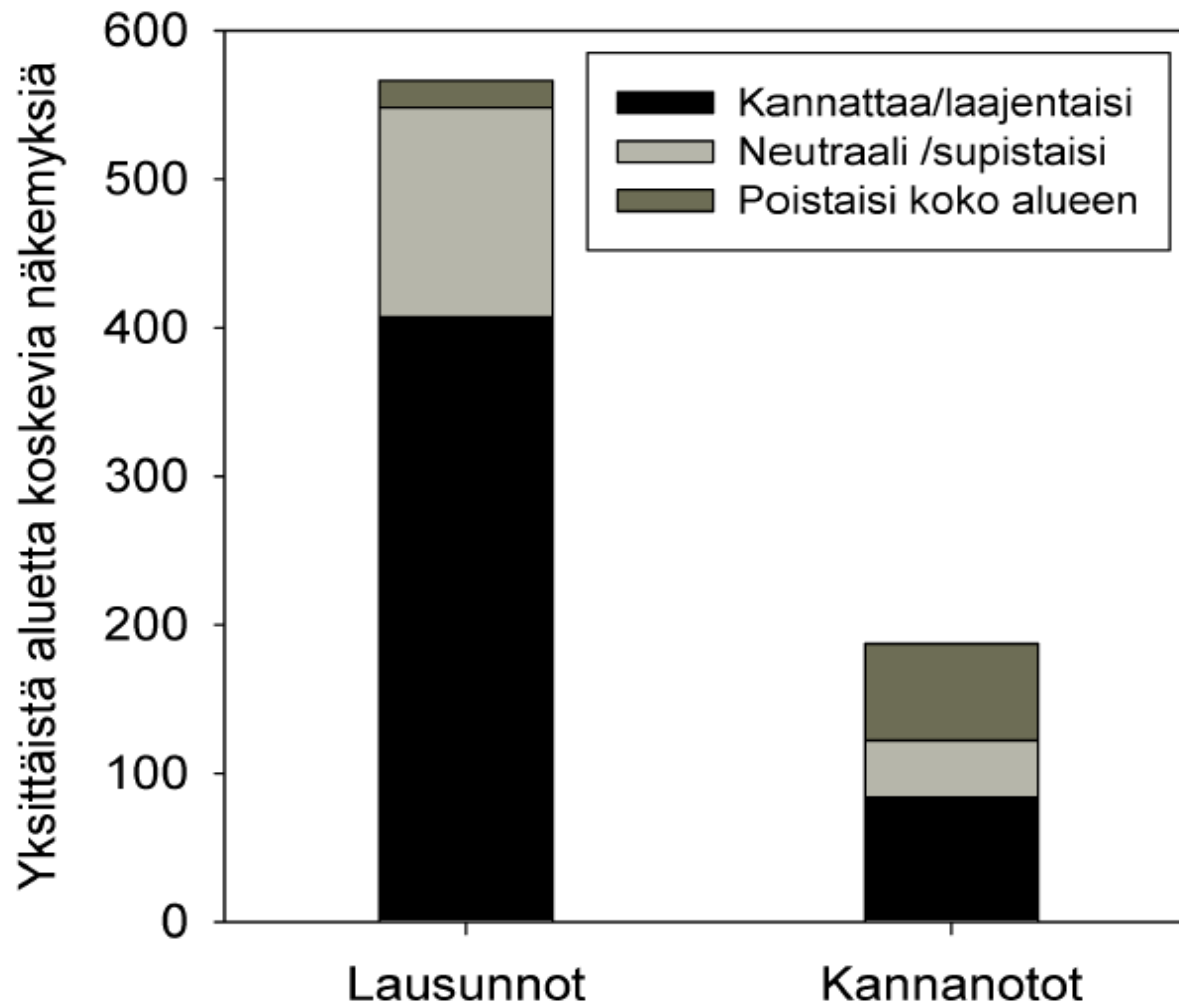
A

B

- Lausunnoissa yleisimmin toistuneet näkemykset vastaajaryhmittäin:
- A - myönteiset tai neutraalit näkemykset
- B - kriittiset näkemykset

- Maisema-alue-ehdotuksista annettiin 165 lausuntoa ja 248 kannanottoa.
- Ohessa yhteenveto yksittäisiä maisema-alueita koskeneiden näkemysten lukumääristä.

Aluekohtaiset kommentit; lausunnot ja kannanotot

Esitetyt maisema-alueet, Uusimaa				
Kohde	Lausunnot	+0/-	Kannanotot	+0/-
1. Bromarvin ja Tenholan harjuviljelymaisemat	4	3/0/1	2	0/2/0
2. Skärlandetin saaristokulttuurimaisema	3	3/0/0	0	
3. Fiskarsin ja Pohjanpitäjänlahden kulttuurimaisemat	3	3/0/0	0	
4. Fagervikin ja Snappertunan kulttuurimaisemat	3	3/0/0	0	
5. Mustionjokilaakson viljelymaisema	3	3/0/0	0	
6. Nummenjoen ja Pusulanjoen viljelylaakso	3	3/0/0	1	0/1/0
7. Siuntion ja Degerbyn viljelymaisemat	3	2/1/0	0	
8. Porkkalan saaristo- ja viljelymaisema	6	5/1/0	3	1/0/2
9. Helsingin edustan merimaisema	6	6/0/0	0	
10. Vantaanjokilaakson viljelymaisema	5	3/2/0	4	2/1/1
11. Porvoonjokilaakson viljelymaisema	3	2/1/0	0	
12. Pernajanlahden ja Koskenkylänjoen kulttuurimaisema	2	1/1/0	1	1/0/0

RKY – valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Kansallismaisemat

Perinnebiotoopit

6 artikla 6 – Erityistoimenpiteet

E) Toimeenpano

” maisemansuojelu, -hoito ja -suunnittelu”

Maisemanhoitoalueet

Valtakunnalliset:

- Skärlandetin maisemanhoitoalue, Tammisaari, Raasepori
- Hyypänjokilaakson maisemanhoitoalue, Kauhajoki
- Kairalan – Luiron maisemanhoitoalue, Pelkosenniemi
- Simon maisemanhoitoalue

Maakunnalliset:

- Suomussalmen vienalaishäädä
- Saija, Salla

Hankkeet vireillä:

- Totkunniemi, Kesälahti, Kitee
- Naapurinvaara, Sotkamo
- Köyliö, Säkö
- Kaskii, Juva
- Teno, Utsjoki

Kairalan – Luiron maisemanhoitoalue

— perustettu 20.4.2010

Hyypänjokilaakson maisemanhoitoalue

— perustettu 5.8.2009

Simon maisemanhoitoalue

– perustettu 30.11.2015

Kansalliset kaupunkipuistot

Suomen maisemaobservatorio

Maisemaobservatorio

- **Suomalaisen maisemaobservatorion yhteistyöryhmä 2016–**
- 6 yliopistoa ja tutkimuslaitosta, Museovirasto, YM, kaksi kansalaisjärjestöä
- Maiseman arviointi, seuranta, tutkimus, suunnittelu
- Työ alussa: tavoitteiden määrittely, hankkeiden suunnittelu, rahoitus

”kiinnitetään huomiota maisemamuutoksiin”

**Visuaalinen maisemaseuranta
1996–2013**

Pelto- ja perinnemaisemat

Internetsivusto:

[www.
muuttuvamaalaismaisema.fi/](http://www.muuttuvamaalaismaisema.fi/)

Facebookisivusto:

[Muuttuva maalaismaisema](https://www.facebook.com/Muuttuva-maalaismaisema)

Hietikko, Viljakkala A2 05.07.2001

Hietikko, Viljakkala A2 05.07.2007

Hietikko, Viljakkala A2 03.07.2012

2001

Pomainen P6 B3, 16.07.2001 © Tapio Heikkilä/Visuaalinen maisemaseurantaliikenne/MTT:n arkisto

Tervetuloa matkalle maalaismaisemaan!

Tällä sivustolla esitellään valokuvien avulla suomalaista maalaismaisemaa ja sen viimeaikaisia muutoksia. Haluamme näyttää havainnollisesti, millä tavoin maaseutemme on muuttunut 2000-luvun aikana.

Maiseman muutokset ovat usein hitaita ja tapahtuvat vähitellen. Tämän vuoksi ne jäävät monesti tiedostamatta. Tämän sivuston tavoite on herättää huomaamaan nämä muutokset, ja tarjota eväitä yhteiskunnallisen keskustelun pohjaksi. Millaista maisemaa sinä arvostat? Millä tavoin maisemat ovat muuttumassa? Mistä muutokset johtuvat? Mitä mieltä sinä olet tapahtuneista muutoksista?

Valokuvat esittelevät maalaismaisemia Suomen eri osista.

Kuvat on järjestetty siten, että peräkkäin esitetään aina samalta paikalta 5–15 vuoden välein otetut kaksi valokuvaa. Tavanomaisten peltonäkymien ohella esitellään erikseen arvokkaita perinnebiotooppeja.

Tausta-sivu tarjoaa yksityiskohtaisempaa tietoa tällä sivustolla käytetyistä kuva-aineistoista.

Luokkahuone sisältää koululaisille ja muille maiseman muutoksista kiinnostuneille tarkoitettuja harjoitustehtäviä. Niiden avulla voit miettiä maisemaan ja sen muutoksiin

2001

2012

Esimerkki maalaismaiseman muutoksesta 2000-luvun aikana.

A.

B.

8 artikla – Keskinäinen apu ja tietojen vaihto

8 artikla – Keskinäinen apu ja tietojen vaihto

- Suomi osallistuu aktiivisesti Euroopan neuvostossa maisemasopimuksen yhteistyöhön
- Pohjoismaiset maisemaseminaarit; Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyönä (Norja 2004, Ruotsi 2007, Islanti 2012, Tanska 2015, Suomi 2020)
- Alueellinen yhteistyö Pohjoiskalotin alueella

9 artikla – Rajat ylittävät maisemat

11 artikla – Euroopan maisemapalkinto

Suomen parhaat maisemahankkeet (SuPaMaHa) 2008–2016

- 2008 – Hämeenkyrön maisemahankkeet
- 2010 – Suomen luonnonsuojeluliitto ja VR:
Matkalla maisemaan – luonnollisesti
- 2012 – Kauhajoki: Hyypänjokilaakson
maisemanhoitoalue
- 2014 – Härkää sarvista: laiduneläinten käyttö
maisemanhoidossa/ Keski-Suomen ELY-keskus
- 2016 – Lammaspaimenviikot/ Metsähallituksen
luontopalvelut
- 2018 – Kotkan kansallinen kaupunkipuisto

Euroopan maisemapalkinnot 2009–2017

- 2009 – **Ranska**/ Lillen kaupunki: virkistysalueita hylätyille teollisuusalueille
- 2011 – **Italia**/ Carbonian kunta: vanhan kaivoskaupungin maisemien suojelu ja uudistaminen
- 2013 – **Puola**/ Ala-Sleesian maisemapuistoyhdistys Szprotawanjokilaakson maisemien ekologisten arvojen suojeleminen
- 2015 – **Unkari ja Slovenia**/ Hetésin kyläalueen maisemanhoito rajat ylittävällä yhteistyöllä
- 2017 – **Latvia**/ Daugavpilsin (Väinälinnan) linnoituksen kunnostus- ja kehittämishanke

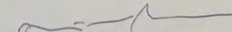

European Landscape Convention
Landscape Award Alliance of the Council of Europe
5th Session – 2016-2017

“Shepherding Weeks”
Metsähallitus Parks and Wildlife Finland

On 27 September 2017, the Committee of Ministers of the Council of Europe acknowledged and praised the great value of the project and recommended making it well-known to the general public for its exemplary value, and as a source of inspiration.

“Shepherding Weeks” is a remarkable project for the upkeep of a rural and woodland landscape. The commitment of citizens enables pastoral areas to be maintained, which is fundamental for the region’s ecological and agricultural future. This commitment is also essential to the preservation of traditional rural buildings, which contribute to the quality of the landscape.

Thorbjørn Jagland, Secretary General

#arkimaisema

Kansainvälinen maisemapäivä 20.10.2018

